

Дерек Волкот

ШУМА ЕВРОПЕ

Јосифу Бродском

Као ноте из клавира, окунише се последњи листови
и у уху још одјекују њихови овали;
зимска шума, са незграпним нотним сталцима,
на опустели оркестар личи, његови редови
шпартају расуте рукописе снега.

Бакарна интарзија ловорике од храстовог лишћа
блешти понад твоје главе кроз цигласто стакло
светло као виски, док се мрзли дах
Мандељштамових стихова које казујеш
извија видно као дим цигарете.

„И над лимунастом Невом, уз шум хиљадарке...”¹
У језику твог изгнанства гутурали хрсково
шуште као усахло лишће под петом,
Мандељштамова реченица са светлом кружи
по смеђој соби, у оголеној Оклахоми.

Под тим ледом је Архипелаг Гулаг,
где слани, минерални извор дуге Стазе суза
бразда ове равнице, тврде и отворене
као лице сточара, сунцем спечено и обрасло
чекињама стрњице под сапуницом снега.

¹ Наведено према „С државним светом ја бејаш тек дечије везан”, у: Осип Емиљевич Ман-
дељштам: *Изабране песме*, превео Светислав Травица, Огpheus, Нови Сад, 2011, стр. 129.
(Прим. прев.)

Све гушћи од шапата Конгреса писаца,
снег попут Козакâ кружи око трупла
изнуреног Чокта,² док у међави
споразумâ и белих папира, у име општег добра,
не изгубимо из вида човека појединца.

И тако, с пролећа, ове гране, као библиотеке,
своје полице новоизашлим листовима натисну,
док их осипање не рециклира – папир у снег –
али, на нултој тачки патње, истраје један дух
попут овог храста с тек нешто листића од бакра.

Док воз је пролазио крај измучених икона шуме,
санти леда што штропотале су као ранжирне станице,
потом осје смрзнутих суза, писак станичне паре,
све то он упи у једном зимском даху
чији се ледени сугласници скаменише.

Поезију је видео у самотним станицама,
под облацима непрегледним као Азија, у срезовима
што Оклахому би прогутали као зрно грожђа,
не у овим преријским постајама у хладу дрвећа,
већ пространству тако пустом да циљеве исмева.

Ко је оно туробно дете на грудобрану Европе,
које гледа како у предвечерје река кује
златнике с профилима владарâ, не песникâ,
Темзу и Неву што као новчанице шуште, потом,
црне обресе Хадсона на подлози од злата?

Од залеђене Неве до Хадсона,
под куполама аеродрома, одјекујућим станицама,
слива се притока исељеника што у изгнанству
бескласни постану као прехлада,
држављани језика који и теби сад припада,

и сваког фебруара, сваке „последње јесени”,
пишеш далеко од жетелаца што на гумну
жито у снопље сплићу као девојка кику,

² Једно од индијанских племена које су америчке власти принудно иселиле из југоисточних делова САД 1832. године у резерват Оклахоме, где су изумрли. Тај егзодус у америчкој историји познат је под именом Стаза суза (*Trail of Tears*). (Прим. прев.)

далеко од руских канала што у сунчаници цепте,
човек, коме је с енглеским у једној соби живети.

И туристички архипелази мога Југа
казамати су, поткупљиви, и мада
од писања стихова теже робије нема,
шта је поезија, ако иоле вреди, до насушна реч
коју од руке до уста преносимо?

Од руке до уста, већ столећима,
хлеб што истрајава док системи пропадају,
док, својом шумом са грањем од бодљикаве жице,
један затвореник кружи, прежвакавајући ту реч
чија ће музика надживети лишће,

и која густа је као мермерни зној
на челима анђела, и никад пресахнути неће,
све док аурора бореалис не скупи полако паунов реп
своје светлости од Лос Анђелеса до Архангелска,
и сећање излишно постане.

Престрављен и глађу изнурен, од божанске грознице
Осип Мандељштам се тресао, и од сваке
метафоре подилазила га је језа,
сваки вокал му од камена међаша тежи беше:
„И над лимунастом Невом, уз шум хиљадарке...”

а сада је, Јосифе, та грозница огањ што
наше руке греје, док мумламо као примати
и измењујемо гутурале у зимској пећини
ове смеђе куће, а напољу се мастодонти
својим системима кроз сметове пробијају.

ДЕРЕК ВОЛКОТ (*Derek Walcott*, 1930, Кастри, Света Луција), карибски песник, драмски писац, критичар и визуелни уметник. Факултет је завршио 1954. у Кингстону на Јамајци, где је студирао француски, латински и шпански. Године 1959. настанио се на Тринидаду. Тамо је основао *Trinidad Theatre Workshop*, позориште које је водио све до 1976. Добитник је Нобелове награде за књижевност 1992. године. Дуго година је предавао на Бостонском универзитету. Објавио је преко 40 књига поезије и драмских дела, од којих је најпознатији поетски еп *Омерос* (1990). Пола године проводи у Бруклину, Масачусетс, а другу половину у Тобагу на Тринидаду.

Са енглеског превео и белешку о аутору сачинио АЛЕН БЕШИЋ